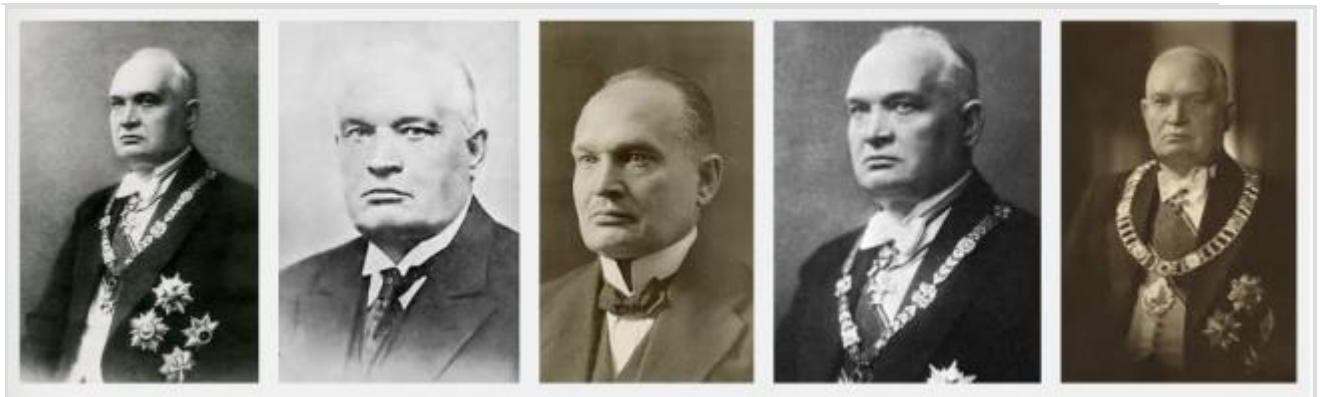

Juhtkiri - Konstantin Pätsi hindamatu panus Eesti ajalukku

Reede, 15 Jaanuar 2016 21:55

Elle Puusaag - Eesti Elu Nr. 2 2016

Konstantin Päts 18. jaanuaril möödub 60 aastat Eesti riigivanema ja esimese presidendi Konstantin Pätsi surmast. Nii on põhjust meenutada tema panust meie riigi ajalukku.

Ajakirjanik Heiki Suurkask on nimetanud Konstantin Pätsi meheks, kes andis meile Eesti riigi ja kes ka murdi koos Eesti riigiga (D,23.02.14.). Nentunud, et Nõukogude ajal oli kohustuslik teda [Pätsi] sõimata ja ka uuemal ajal on püütud teda näidata pigem reeturi kui juhina, poleks meil ometi ilma Konstantin Pätsi allkirjata Eesti Vabariiki.

Mida kõike tuli tal kogeda – tagakiusu, põgenemisi, vangistusi, pettumusi, kaotusekibedust jne.

Ta vahistati 30. juulil 1940 oma Kloostrimetsa talus ja saadeti asumisele koos perega N. Liitu. Tema kannatuste saagast Gulagi masinavärgis pole eriti palju teada, välja arvatud Vikipeedias toodud kiretu kronoloogia Eesti presidendi toimetamisest ühest vangilaagrist teise ja ühest vaimuhaiglalt teise. 18. detsembrist kuni 29. detsembrini

1954 viibis Päts Viljandi lähedal Jämejala vaimuhaiglas. Seal töötanud med.õde Linda Anton rääkis, kuidas Jämejala haigla juurde vooris rahvast päeval ja ööl otsekui palverännaku paika, lootuses heita pilk endisele presidendile, keda hoiti muidugi mitme luku taga. Selle suure tähelepanu tõttu toimetati Päts kiiresti tagasi Kalinini oblasti Buraševo psühhiaatriaiglasse, kus ta 81-aastasena pärast 15-aastast vangistust üksinduses suri. Ta maeti nimetusse hauda vaimuhaigla lähedale metsa. 21. oktoobril 1990 maeti Pätsi säilmed Eesti Muinsuskaitse Seltsi korraldusel ümber Tallinna Metsakalmistule.

Postimehes (09.01.) ilmus ajakirjanik Jaanus Piirsalu sulest huvitav artikkel, millest selgub, et Buraševo venelased teavad ja hoolivad Konstantin Pätsi hauakohast. Sealsed koolilapsed teadsid sedagi, et varsti on tema surma-aastapäev. Ajakirjanik küsib, kui paljud Eesti õpilased oskaksid öelda, et 18. jaanuaril möödub 60 aastat Eesti riigi ühe rajaja ning vabariigi esimese presidendi Pätsi surmast.

Kohalikus koolis on isegi Pätsi-teemaline nurgake, kus on väljapanek temast kõnelevatest raamatutest ja fotodest ning õpilaste referaadid tema elust. Õpilased käivad Pätsi sünnipäeval tema endises hauakohas, kuhu on paigutatud mälestuskivi. Nad teavad isegi seda, et 24. veebruar on Eesti Vabariigi aastapäev ning et Päts oli üks iseseisvuse väljakuulutajaid.

Piirsalu nimetab imeks seda, et lihtsad vene inimesed on Pätsi mälestust Buraševos kõige kiuste alles hoidnud. Samas pole aga Eesti riik oma ühe rajaja ning esimese presidendi surmakoha jäädvustamist toetanud mitte ühegi sendiga.

Mida iial ka ei arvataks või kirjutataks Konstantin Pätsist, oli ta üks Eesti Vabariigi suurkuju, kelle nimi on kustumatult kirjutatud Eesti ajalukku. Eesti Vabariigi missioon peaks aga olema tema mälestuse väärikas hoidmine ja hindamine.

Elle Puusaag